

Effekter af uddannelsesløft

Milliongevinst at hente som faglært ved videreuddannelse

AE har undersøgt gevinsterne ved at videreudanne faglærte, og der er millionstore gevinster at hente. Over et livsforløb er nettogevinsten af et videregående uddannelsesløft for faglærte, der får en kort videregående uddannelse 0,9 mio. kr., mens gevinsten af en mellemlang videregående uddannelse ligger på 1,3 mio. kr. Faglærte, der har fået en kort videregående uddannelse får i gennemsnit en forøgelse af den årlige indkomst på op til 55.000 kr. i de første 8 år efter løftet, mens de, der får en mellemlang videregående uddannelse kan se frem til en gevinst på op til 82.000 kr. årligt.

af Senioranalytiker **Mie Dalskov Pihl**

23. august 2013

Analysens hovedkonklusioner

- AE har undersøgt gevinsterne af et videregående uddannelsesløft til faglærte ved at følge de cirka 6.000 faglærte, der fuldførte en kort- eller mellemlang videregående uddannelse i 2002-2003.
- Resultaterne viser, at faglærte, der har fået en videregående uddannelse har højere beskæftigelse og indkomst end sammenlignelige faglærte, der ikke har fået et uddannelsesløft.
- Set over et livsforløb giver en faglært, der får en KVVU, typisk lige under 1 mio. kr. i øget vækst og velstand, efter uddannelsesomkostningerne er trukket fra, mens gevinsterne af et løfte til MVU-niveau giver lidt over 1 mio. kr. Samtidig forbedres de offentlige finanser over livet med 200-600.000 kr.

Kontakt

Senioranalytiker
Mie Dalskov Pihl
Tlf. 33557720
Mobil 26204036
md@ae.dk

Kommunikationschef
Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

Millioner at hente som faglært ved videreuddannelse

AE har undersøgt gevinsterne af at videreuddanne faglærte, og det kan dokumenteres, at der gode gevinster. I det følgende er det undersøgt, hvordan voksne faglærte, der har fuldført en kort- eller mellemlang videregående uddannelse i 2002-03 har klaret sig i forhold til sammenlignelige faglærte, der ikke har fået et uddannelsesløft.¹ Boks 1 nederst beskriver nærmere om, hvordan undersøgelsen er udført.

Når man skal vurdere effekterne af videreuddannelse, er det nødvendigt at undersøge en gruppe faglærte, der fuldførte deres nye, højere uddannelse for nogle år siden, sådan at man kan måle effekterne af den nye uddannelse frem til i dag.

I perioden 2002-03 gennemførte mere end 6.000 faglærte en videregående uddannelse, hvoraf halvdelen har fået en kort videregående uddannelse, og den anden halvdel har fået en mellemlang videregående uddannelse, jf. tabel 1. Mere end halvdelen af dem, der fik en videreuddannede havde en merkantil erhvervsuddannelse bag sig som fx salgsassistent eller kontorassistent. Kun omkring hver femte af de løftede havde en teknisk faglig uddannelse som fx tømrer, murer og mekaniker. Omkring hver fjerde havde en anden baggrund som fx en sundhedsuddannelse.

Tidligere erhvervsuddannelse	Fået en KVVU		Fået en MVU		Fået et løft	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Merkantil	1.561	55,9	1.796	52,9	3.357	54,3
Teknik	695	24,9	572	16,8	1.267	20,5
Andet	534	19,1	1.027	30,3	1.561	25,2
- heraf sundhed	52	1,9	532	15,7	584	9,4
- heraf levnedsmiddel	208	7,5	191	5,6	399	6,5
- heraf jordbrug/fiskeri	223	8,0	100	2,9	323	5,2
Total	2.790	100,0	3.395	100,0	6.185	100,0

Anm: Antal faglærte, der har fået et videregående uddannelsesløft (enten KVVU eller MVU) i 2002-03. Tekniske erhvervsuddannelser er bygge og anlæg, jern og metal samt teknik og industri.

Kilde: AE på baggrund af DST-registerdata

Tabel 2 viser, hvilke uddannelser de faglærte har efteruddannet sig til og deres oprindelige erhvervsuddannelse. Blandt faglærte med en merkantil uddannelse (fx kontorassistenter og salgsassistenter) har flest af dem, der har fået en KVVU, taget en samfundsfaglig uddannelse som fx finansøkonom eller markedsføringsøkonom, mens mere end hver anden af dem, der har taget en MVU, har taget en pædagogisk uddannelse til fx lærer eller pædagog. Blandt faglærte med teknisk baggrund har hovedparten af dem, der har fået en KVVU, taget en teknisk videreuddannelse som til tekniker eller teknolog, mens der blandt dem, der har fået en MVU, også er mange, der har fået en pædagogisk uddannelse.

¹ I forhold til resultaterne i analysen "Gevinster af uddannelsesløft til jern- og metaluddannede" fra 7. december 2012 er resultaterne her noget nyere. I den hidtidige analyse vedrørte resultaterne de uddannelsesløftede fra 2000-2002 og hvordan de klarede sig frem til 2010. Resultaterne i denne analyse vedrører de uddannelsesløftede fra 2002 og 2003. Der ses på, hvordan de løftede klarer sig frem til 2011.

Tabel 2. Uddannelsesløftede faglærte fordelt på uddannelse før og efter

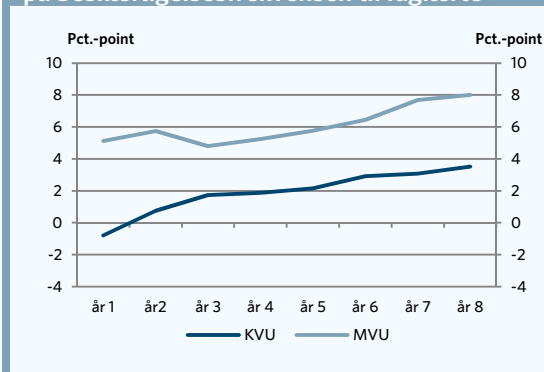
Ny uddannelse	Oprindelig erhvervsuddannelse			Total
	Merkantil	Teknik	Øvrige	
Kort videregående uddannelse			Pct.	
Samfundsfaglig (fx akademikøkonomer)	87,0	30,8	34,3	62,9
Teknik (fx maskintekniker, teknolog, el-installatør)	1,3	52,1	4,7	14,6
Øvrige	11,7	17,1	61,0	22,5
Total	100,0	100,0	100,0	100,0
Mellemlang videregående uddannelse				
Samfundsfaglig (fx HD)	30,3	4,7	5,6	18,5
Teknik (fx diplomingeniører, bygningskonstruktører, maskinmestre)	0,4	18,7	2,6	4,2
Øvrige	69,3	76,6	91,7	77,3
- heraf pædagogiske uddannelser (fx lærer, pædagog)	53,3	57,7	69,4	58,9
Total	100,0	100,0	100,0	100,0

Anm: Antal faglærte, der har fået et videregående uddannelsesløft (enten KVVU eller MVU) i 2002-03 fordelt på faglært uddannelse og videregående uddannelse.

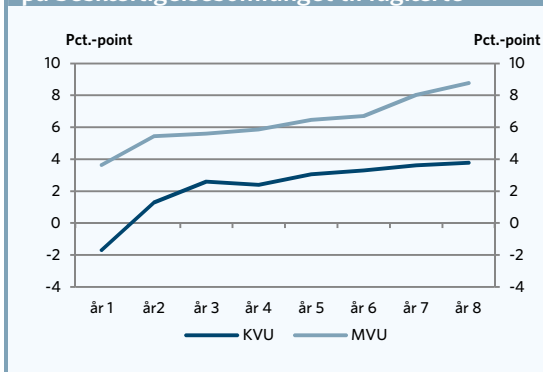
Kilde: AE på baggrund af DST-registerdata

Figur 1A-B viser, hvordan de uddannelsesløftede faglærte har klaret sig målt på den gennemsnitlige beskæftigelsesfrekvens efter de fuldførte en videregående uddannelse. De, der fik en mellemlang videregående uddannelse, oplevede i gennemsnit at beskæftigelsesfrekvensen blev forøget med op til 8 procentpoint otte år efter den nye uddannelse er fuldført, jf. figur 1A. Faglærte, der har fået en kort videregående uddannelse, oplevede også bedre beskæftigelseschancer, selvom effekterne er noget mindre.

Figur 1B viser, at beskæftigelsesomfanget forøges i samme grad, dvs. når der både tages højde for om man er i beskæftigelse og antallet af arbejdstimer.

Fig. 1A. Effekt af videregående uddannelsesløft på beskæftigelsesfrekvensen til faglærte

Anm.: Figuren viser forbedringen af beskæftigelsesfrekvensen, dvs. andelen af populationen, der er i beskæftigelse opgjort via RAS.
Kilde: AE pba. DST-registerdata.

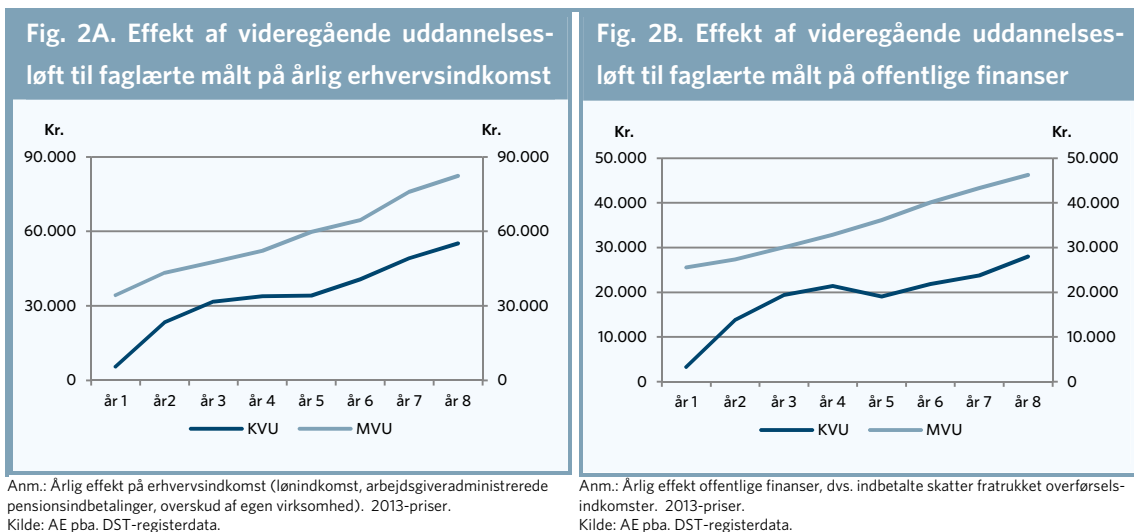
Fig. 1B. Effekt af videregående uddannelsesløft på beskæftigelsesomfanget til faglærte

Anm.: Anm.: Figuren viser forbedringen af beskæftigelsesomfanget, antallet af arbejdstimer opgjort ud fra ATP-indbetalingerne. Selvstændige ifølge RAS regnes for fulltidsbeskæftigede. Effekten 8 år efter løftet er ikke beregnet for 2003-årgangen.
Kilde: AE pba. DST-registerdata.

Udover højere beskæftigelse medfører et videregående uddannelsesløft til faglærte typisk højere indkomst. Dette sker både som udslag af bedre beskæftigelse, men også af højere timeløn. Det er dog ikke nærmere undersøgt her, hvor meget af effekten, der kommer som følge af højere timeløn.²

Faglærte, der har fået en kort videregående uddannelse oplever i gennemsnit en forøgelse af den årlige erhvervsindkomst på op til 55.000 kr. i de første otte år efter løftet, mens de, der får en mellemlang videregående uddannelse, kan se frem til en gevinst på op til 82.000 kr. årligt (2013-priser), jf. figur 2A.

Bedre beskæftigelse og højere erhvervsindkomst betyder, at de offentlige finanser forbedres, idet skatteindtægterne forøges, mens udgifterne til indkomstoverførsler reduceres. Hver gang en faglært får en videregående uddannelse, forbedres de offentlige finanser otte år efter med mellem 28.000 kr. og 46.000 kr. (2013-priser), jf. figur 2B.

Nedenfor er beregnet livsgevinsterne af et videregående uddannelsesløft til faglærte. Der ses på gevinsten fra uddannelsen er gennemført og til 62-årsalderen.³ Det er antaget, at gevinsten de første otte år efter uddannelsesløftet følger profilerne fra figurerne ovenfor, mens gevinsten efter de otte første år forbliver på samme niveau som 8-års effekten. Tabel 3 viser livsgevinsterne af et videregående uddannelsesløft til faglærte.

Bruttogevinsten viser, hvor meget indkomsten forøges gennem livet fra uddannelsesløftet, når man ikke tager højde for uddannelsesomkostninger og tabt erhvervsindkomst under uddannelse. I gennemsnit forøges erhvervsindkomsten med 1,5-2 mio. kr. set over et livsforløb, når en faglært tager en videregående uddannelse. Samtidig forbedres de offentlige finanser med 0,6-1,2 mio. kr.

Hvis man antager, at uddannelsen er fuldført gennem det ordinære uddannelsessystem, vil uddannelsesomkostningen i ren undervisningsudgift ligge på omkring 200.000 kr. for såvel en KVV som en

² AE har tidligere vist, at en stigende andel af uddannelsesgevinsterne for videregående uddannelser kommer af timeløns-effekten. Se mere på side 85 i Økonomiske tendenser 2013, http://ae.dk/files/dokumenter/publikation/ae_ot13.pdf.

³ De faglærte, der i 2002-03 fik en kort videregående uddannelse, var i gennemsnit 33 år, når uddannelsen er gennemført, mens de, der har fået en mellemlang videregående uddannelse typisk var 36 år. Typisk tog en kort videregående uddannelse 2,3 år mens en mellemlang videregående uddannelse blev fuldført på 2,9 år. De fleste mellemlange videregående uddannelser, dvs. professionsbacheloruddannelser, tager 3,5-4 år at gennemføre. Baggrunden for at de løftede her bruger kortere tid er formentlig merit.

MVU. Derudover kommer tabt erhvervsindkomst på 400-500.000 kr. som følge af, at de løftede under uddannelsen er væk fra arbejdsmarkedet. Det betyder også en forværring af de offentlige finanser på 200-300.000 kr. i uddannelsestiden. Dermed er de gennemsnitlige nettogevinster af et videregående uddannelsesløft til faglærte på 0,9-1,3 mio. kr. målt på værditilvæksten, og 0,2-0,6 mio. kr. på de offentlige finanser.

Tabel 3. Gevinster ved videregående uddannelsesløft af faglærte voksne

	Bruttogevinster (før uddannelsesomkostninger og tabt indkomst under uddannelse)	Nettogevinster (fratrasket uddannelsesomkostninger og tabt indkomst under uddannelsen)
	Mio. kr.	Mio. kr.
Kort videregående uddannelse		
Erhvervsindkomst	1,5	0,9
Offentlig saldo	0,6	0,2
Mellemlang videregående uddannelse		
Erhvervsindkomst	2,0	1,3
Offentlig saldo	1,2	0,6

Anm: Tabellen viser nettoeffekterne af et gennemsnitligt videregående uddannelsesløft. Omkostningerne vedrører et løfte via det ordinære uddannelsessystem. En faglært, der fuldfører en KVVU er i gennemsnit 33 år når uddannelsen er gennemført, mens en faglært, der får en MVU er 36 år. Typisk varighed er 2,9 år for en MVU og 2,3 år for en KVVU. Tabt indkomst under uddannelsen er estimeret for alle løftede under ét, men vægtes i forhold til gennemsnitligt uddannelseslængde. 2013-priser. Direkte uddannelsesomkostninger bygger på taksterne i FL12/13.
 Kilde: AE på baggrund af DST-registerdata.

Boks 1. Sådan har vi målt gevinsten af at videregående uddannelsesløft til faglærte

Blandt faglærte under 55 år er effekten af et videregående uddannelsesløft undersøgt. Konkret er de faglærte, der fuldførte en KVVU eller MVU i 2002 eller 2003 fulgt frem til 2011, dvs. i op til 8 år. Det er kun personer, der har været på arbejdsmarkedet (enten som ledig eller beskæftiget) 5 og 6 år før uddannelsesløftet.⁴

Gevinsterne er beregnet ved hjælp af *propensity score matching* ud fra de 10 nærmeste naboer.

I analysen er anvendt nedenstående baggrundsvariable til dannelsen af kontrolgruppen. Som udgangspunkt vedrører variablene status for de faglærte 5 år før uddannelsesløftet:

- **Befolkning:** Køn, alder, civilstand, børn, boligejer/lejer, landsdel.
- **Arbejdsmarkedstilknytning:** lønmodtagertype, erhvervs erfaring, ledighedsgrad i de foregående otte kvartaler, branche, sektor, arbejdsfunktion, antal ansatte på arbejdsstedet, timeløn, relativ timeløn i forhold til timeløn for kollegaer.
- **Indkomst:** Arbejdsindkomst samt ændring i arbejdsindkomst.

Det er kun offentligt regulerede uddannelser, der kan ses i Danmarks Statistiks registre. Fx er kommunom-uddannelsen ikke med, da den udbydes af en privat virksomhed.

Flere efteruddannelsesmuligheder til faglærte skaber velstand

Analysen har dokumenteret, at det er en god forretning for samfundet at give faglærte en videregående uddannelse. Når faglærte får en videregående uddannelse, skabes der velstand for millioner af kroner i samfundet. Samtidig med at de offentlige kasser vinder på større skatteindtægter og mindre overførsler, så får den enkelte også et større råderum grundet højere indkomst og lavere ledighed.

Alligevel er det kun meget få faglærte, der hvert får en videregående uddannelse ovenpå deres uddannelse, og det skal derfor gøres langt lettere for faglærte at få lov at komme ind på de videregående uddannelse, end det er i dag.

⁴ Det har ikke været muligt at betinge analysen på faglærte, der løfter sig og var på arbejdsmarkedet i årene lige op til løftet. Baggrunden er at få faglærte løfter sig ved siden af deres daglige arbejde. Derfor er der lagt en periode ind på 5 år, hvor man altså kan tage den nye uddannelse.

I øjeblikket diskuteres erhvervsuddannelsernes popularitet, og de seneste tal for de unges ansøgningsmønstre efter folkeskolen har vist, at kun 2 ud af 10 blandt de unge vælger at gå den faglærte vej, mens 8 ud af 10 styrer imod de gymnasiale uddannelser. Hvis det i fremtiden bliver lettere at gå fra tømrer til bygningskonstruktør og fra elektriker til ingeniør, kan det være med til at sikre erhvervsuddannelserne en større popularitet blandt de unge. De skal vide, at der kan bygges ovenpå og mulighederne er mange efter erhvervsskolen.

Det er ikke kun erhvervsuddannelsernes popularitet, der vil vinde på, at det bliver lettere for faglærte at få en videregående uddannelse. Det kan også være med til at sikre velstanden i samfundet på længere sigt, hvis det dels kan sikre flere faglærte (fremfor flere ubrugte studenterhuer), og hvis det dels sikrer flere med en høj uddannelse. AE's fremskrivninger på arbejdsmarkedet viser, at der frem til 2020 vil mangle 30.000 faglærte og mere end 100.000 med en videregående uddannelse. Samtidig vil der være overskud af 60.000, der kun har en gymnasial uddannelse.